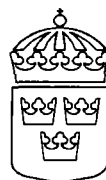

Bostadsutskottets yttrande

1993/94:BoU8y

Strandskydd

1993/94
BoU8y

Till jordbruksutskottet

Jordbruksutskottet har berett bostadsutskottet tillfälle att avge yttrande över proposition 1993/94:229 Strandskydd jämte över de med anledning av propositionen avlämnade motionerna 1993/94:Jo65 (v), Jo66 (s), Jo67 (kds) och Jo68 (nyd). Frågor om strandskydd har också tagits upp i de under allmänna motionstiden 1994 väckta och till jordbruksutskottet hänvisade motionerna 1993/94:Jo603 (m), Jo622 (m), Jo650 (fp), Jo658 (c) och Jo677 (v).

Propositionens huvudsakliga innehåll, tidigare riksdagsbehandling m.m.

I propositionen föreslås ändringar i naturvårdslagen (1964:822) (NVL) i avsikt att i vissa hänseenden förändra lagens regler om strandskydd.

Enligt propositionen skall strandskydd råda vid havet, insjöar och vattendrag. Syftet skall vara att trygga förutsättningarna för allmänhetens friluftsliv och att bevara goda livsvillkor för växter och djur. Strandskyddsbestämmelserna föreslås kunna tillämpas differentierat i glesbygdsområden som angetts i antagen översiktsplan och där tillgången på sjöar och vattendrag är riklig.

Ändringarna i NVL föreslås träda i kraft den 1 juli 1994. För undantag från strandskydd som meddelats före den 1 juli 1994 föreslås i vissa fall gälla att de skall omprövas före utgången av juni 1999.

Förslag om förändring av strandskyddsbestämmelserna har lagts fram av Miljöskyddskommittén.

Enligt propositionen har reglerna om strandskydd sin egentliga plats i en miljöbalk. Detta ärende bereds för närvarande. Miljöbalken förutses träda i kraft den 1 juli 1995. Regeringen bedömer det emellertid angeläget att de i propositionen framlagda förslagen om strandskydd träder i kraft tidigare.

Miljöskyddskommitténs förslag i denna del har därför brutits ut och ligger till grund för det i propositionen framförda förslaget om ändring i NVL. Förutom Miljöskyddskommitténs betänkande är i sammanhanget av intresse ett uppdrag som i juni 1992 gavs åt länsstyrelserna i Norrbottens, Jämtlands och Kronobergs län att undersöka förutsättningarna för att uppföra bostadsbyggnader för permanentboende och

fritidsändamål på strandområden i glesbygder i inlandet, där tillgången till sjöar och andra vattendrag är riklig. Naturvårdsverket överlämnade med ett yttrande i april 1993 rapporterna till regeringen. Med inland avser verket i detta sammanhang inre Norrland, norra och västra Svealand samt Sydsvenska höglandet.

Frågan om behovet av strandskydd och möjligheterna till en differentierad tillämpning av reglerna behandlade bostadsutskottet hösten 1991 (bet. 1991/92:BoU2). Med anledning av motioner i vilka förordades att i plan- och bygglagen borde införas bestämmelser som ger möjlighet att reglera strandskyddet anförde utskottet att ett generellt strandskydd som inte tar hänsyn till faktiska förhållanden inte i alla lägen kan motiveras. På många håll, anförde utskottet, råder ett lågt eller inget tryck i fråga om bebyggelse i strandnära områden medan på andra håll däremot ett skydd behövs mot exploatering av strandzoner. De strandskyddsbestämmelser som anses nödvändiga borde enligt utskottets mening utformas så att det med tillämpning av dem blir möjligt att i enskilda planfrågor göra en avvägning främst mellan ett bevarandeintresse för olika former av friluftsliv och ett intresse från en markägare att i rimlig omfattning bebygga också markområden i strandnära lägen. Utskottet, som förutsatte att regeringen följde frågan med uppmärksamhet, avstyrkte de då behandlade motionerna. Betänkandet i nu refererad del var enhälligt. Riksdagen följde utskottet.

Utskottet

Vad bostadsutskottet närmast har att lägga synpunkter på i det nu aktuella ärendet är de frågor i propositionen och i vissa motioner som rör överväganden om strandskyddsbestämmelserna bör hävdas inom ramen för plan- och bygglagen och hur i så fall en ordning som tillgodoser detta önskemål skall utformas. Strandskyddets utformning som sådant och möjlighet till differentierade skyddsbestämmelser är frågor som det närmast får anses tillkomma jordbruksutskottet att förbereda för riksdagens beslut.

De motioner i vilka tas upp frågan om differentierat strandskydd är de med anledning av propositionen väckta motionerna Jo66 (s) yrkande 3 och Jo67 (kds). Frågan om att reglera strandskyddsbestämmelserna i PBL har också tagits upp i de under allmänna motionstiden 1994 väckta motionerna Jo603 (m), Jo622 (m) och Jo658 (c).

I motion Jo66 (s) anförts att de nuvarande reglerna för dispensgivning är fullt tillräckliga för en differentierad tillämpning. I motion Jo67 (kds) föreslås att de i propositionen föreslagna reglerna om differentierad tillämpning inte skall gälla Sydsvenska höglandet utan endast avse det inre av Norrland samt norra och västra Svealand.

Med den ovan gjorda begränsningen vill bostadsutskottet anförda följande.

Som anförts i motion Jo66 (s) finns tyvärr anledning att hysa oro för att reglerna om differentierat strandskydd ger markägaren större rättigheter än vad som framgår av propositionen. De nuvarande reglerna för dispensgivning är fullt tillräckliga för en differentierad tillämpning.

Att nu — några veckor innan arbetet med en miljöbalk avslutats i Lagrådet — lägga fram förslag till ändrade strandskyddsbestämmelser anser utskottet olyckligt och omotiverat. Lägg därtill att förändringar i plan- och bygglagstiftningen om bl.a. översiktsplanens innehåll m.m. övervägs i regeringens kansli med utgångspunkt från förslag som nyligen lagts fram av plan- och byggtredningar. Även denna omständighet borde fått regeringen att avvakta med att lägga fram förslaget om ändrade strandskyddsbestämmelser.

Vad utskottet nu anfört innebär en anslutning till förslaget i motionerna Jo65 (v) och Jo66 (s) om avslag på propositionen i vad motionerna behandlas i detta yttrande. Vad i motion Jo677 (v) föreslagits får anses tillgodosett vid ett bifall till utskottets ställningstagande. Övriga motioner om ändringar i strandskyddsbestämmelserna som tagits upp i ingressen till detta yttrande avstyrks av utskottet då de antingen inte är förenliga med utskottets ställningstagande eller, beträffande motion Jo67 (kds), inte längre är relevanta.

Stockholm den 5 maj 1994

På bostadsutskottets vägnar

Oskar Lindkvist

I beslutet har deltagit: Oskar Lindkvist (s), Knut Billing (m), Bertil Danielsson (m), Magnus Persson (s), Erling Bager (fp), Lennart Nilsson (s), Mikael Odenberg (m), Ulf Björklund (kds), Britta Sundin (s), Birger Andersson (c), Marianne Carlström (s), Lars Stjernkvist (s), Björn Ericson (s), Birgitta Carlsson (c) och Dan Eriksson i Stockholm (nyd).

Avvikande meningar

1. Avslag på propositionen

Knut Billing (m), Bertil Danielsson (m), Erling Bager (fp), Mikael Odenberg (m), Ulf Björklund (kds), Birger Andersson (c), och Birgitta Carlsson (c) anser att den del av utskottets yttrande som under rubriken Utskottet börjar med "Som anförs" och slutar med "är relevanta" bort ha följande lydelse:

Den lagtekniska lösning som föreslås i propositionen om att strandskyddet i vissa glesbygder bör kunna differentieras inom områden som angetts i antagen översiktsplan kan utskottet ställa sig bakom. Det bör i sammanhanget noteras vad i propositionen anförts om att det kan finnas anledning att återkomma till frågan om strandskyddets behandling i översiktsplanen när beredningen av Plan- och byggtredningens förslag bl.a. om översiktsplanens former och innehåll m.m. avslutats.

Utskottet har, som framgått ovan, redan 1991 uttalat sig för möjligheten till ett differentierat strandskydd. Utskottet har inte funnit anled-

ning att revidera sin uppfattning härvidlag. Den temporära lösning som föreslås i propositionen kan utskottet acceptera. Motion Jo66 (s) yrkande 3 bör avslås av riksdagen.

Förslagen i de tre under allmänna motionstiden väckta motionerna om att med stöd av plan- och bygglagen i viss mån reglera strandskyddet kommer enligt utskottets uppfattning att realiseras om riksdagen bifaller propositionen i nu behandlad del. I den mån syftet med motionerna Jo603 (m), Jo622 (m) och Jo658 (c) inte kan anses tillgodosett föreslår utskottet att de avstyrks.

Vad gäller den avgränsningsfråga som tagits upp i motion Jo67 (kds) vill utskottet fästa uppmärksamheten på vad i propositionen (s. 12—13) anförts om vilka kriterier som bör ställas upp för att ett differentierat strandskydd skall kunna tillämpas. Bl.a. anføres i propositionen att i översiktsplanarbetet avseende södra Sveriges glesbygder särskilt bör analyseras vilken betydelse närheten till storstadsområden och kontinenten har för efterfrågan på strandnära mark för friluftsliv och fritidsbebyggelse. Vad i propositionen i denna del anförts innebär att regeringen har sin uppmärksamhet riktad på den i motionen aktualiserade frågan. Ett tillkännagivande enligt motionärernas förslag kan inte anses nödvändigt.

I motion Jo66 (s) i vad den inte behandlats ovan samt i motionerna Jo65 (v), Jo68 (nyd), Jo650 (fp) och Jo677 (v) tas upp frågor som får anses ligga inom jordbruksutskottets beredningsområde. De föranleder därför inget ställningstagande från bostadsutskottets sida.

2. Avslag på propositionen

Dan Eriksson i Stockholm (nyd) anser att den del av utskottets yttrande som under rubriken Utskottet börjar med "Som anføres" och slutar med "är relevanta" bort ha följande lydelse:

Även om förslaget i propositionen till den del det behandlas i detta yttrande kan anses innebära ökade möjligheter för en markägare att i vissa delar av landet bygga vid stränder och i strandnära områden anser utskottet det olämpligt att, som anføres i motion Jo68 (nyd), hävda strandskyddet genom generella regler. Som motionären anför finns exempel på hur myndigheterna hävdat rekreativsvärden för områden med ogästvänlig terräng där friluftsliv i praktiken inte är tänkbart.

I och för sig får det anses vara positivt att med stöd av regler inom plan- och bygglagstiftningen kunna hävda strandskyddet. Detta ger kommunerna större möjligheter än i dag att fatta beslut i sådana frågor. Som emellertid framgår av propositionen har Plan- och byggtredningen nyligen lämnat förslag bl.a. om översiktsplanens former och innehåll. Resultatet av det beredningsarbete som pågår med anledning av utredningens förslag bör avvaktas. Riksdagen bör därefter föreläggas förslag om hur strandskyddet bör hävdas med stöd av plan- och bygglagen och då inte bara inom sådana glesbygdsmråden som föreslås i propositionen.

Ett sådant förslag bör föreläggas riksdagen i så god tid att det kan träda i kraft vid årsskiftet 1994/95.

Vad nu anförts ligger delvis i linje med vad i motion Jo68 (nyd) förordats. Riksdagen bör med anledning av motionen som sin mening ge regeringen till känna vad utskottet nu anför. Övriga motioner avstyrks i den mån de inte kan anses förenliga med vad nu anförts.

I den fortsatta beredningen av propositionerna och motionerna får det naturligen anses vara en uppgift för jordbruksutskottet att överväga frågan utan den begränsning bostadsutskottet, inom ramen för sitt beredningsområde, gjort.

